

המפתח

לחיות באור הפרשה

עם תורה דעתיקה
סתימאה דעתיקה
לאתגליא לעתידי-לבא

י"ז בעז"ה ע"י מכון:

האגודה

B48148@gmail.com

ל'לקוטי-מוהר"ן' על התורה ומועדיה

גליון 46

פרשת ויחי תש"כ

"ויקראו ימי ישראל למוות" (בראשית מז, כט)

א. ח"ב עט (דאשי-פרקים) של רבנו ז"ל - ועין בפנים באור מוהר"ת ז"ל על הראשי-פרקים של הפרשיות 'תולדות' ו'יצא', ולפי-זה תבין גם כאן) - "ויקראו ימי ישראל למוות" (בראשית מז, כט). התאחדות הזמן. למוות זה "בצר לך וכו' באחרית הימים" (דברים ד, ל - ואולי מרמז על: "האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים". בראשית מט, א). "ויקרא לבנו ליוסף" (שם). תשובה "שאר ישוב בנגד" (ישעיה ז, ג). "הטמין חרפתו" (על-פי בראשית ל, כג - "אסף אלקים את חרפתו"). "אל תקברני במצרים" (בראשית מז, כט) ב'מצר הגרון', בשעת בחינת "בצר לך".

"וישתחו ישראל על ראש המטה" (בראשית מז, לא)

"מפאן אמרו (שבת יב: נדרים מ.): שהשכינה למעלה מראשותיו של חולק' (רש"י)

ב. ח"א נד, ב - פשיש קלקול ופגם בהשמחה, על-ידי זה באין 'חולאת' וכו'. וכפי קלקול השמחה והנגון, כן בא 'חולאת'. וגם חכמי הרופאים האריכו בזה: "שכל ה'חולאת' על-ידי מרה-שחרה ועצבות". וה'שמחה' הוא רפואה גדולה.

ולעתיד תתגדל השמחה מאד, ועל-כן אמרו רז"ל (ירושלמי סופה פ"ד; ויקרא רבה יא): "עתיד הקדוש-ברוך-הוא להיות ראש חולה לצדיקים לעתיד-לבוא". דהינו: שיעשה 'מחול לצדיקים', והוא יתברך יהיה ראש חולה, כי "שכינה למעלה מראשותיו של חולה" (שבת יב: נדרים מ.) וכו'. כי אין להחולה שום חיות, רק השכינה מחיה אותו. ולעתיד על-ידי השמחה יתקן כל החולאת, ואז יהיה השם-יתברך ראש חולה, דהינו: ראש המחול, כי ה'שמחה' היא בחינת 'תקון החולה'

פנ"ל. ובשביל זה נקראין ה'שמחה' וה'דקודין': 'חולה' פנ"ל - כי הם 'תקון החולאת'.

"ויאמר ליוסף הנה אביה חלה" (בראשית מח, א)
- מצות 'בקור-חולים' -

ג. ספר המדות, מצות 'בקור-חולים' - [א] בזכות 'בקור-חולים', אין מת מתוך יסורין (המקת-דין קח). **[ב]** על-ידי 'בקור-חולים', נצול מ'יצר-הרע' (הרהורים מא). **[ג]** על-ידי 'בקור-חולים', הפל מתפבדין ב' (פבד כח).

"ויגד ליעקב ויאמר, הנה בנה יוסף בא אליה, ויתחזק ישראל וישב על המטה" (בראשית מח, ב)

ד. ח"א ז, בסוף; ספר המדות, סגלה ח"ב יא - סגלה לחולה, להסתכל על הציצית. והסוד בפסוק (בראשית מח, ב): "הנה בנה יוסף בא אליך". פי כל אלו התבות מרמזין על הציצית, דהינו: מנן החוטין והחליות והקשרים (פריעץ-חיים, שער הציצית פ"ד). וזהו: "הנה בנה יוסף בא אליך", דהינו בחינת 'ציצית' - על-ידי-זה: "ויתחזק ישראל" (בראשית שם).

הענין 'להתחזק עצמו'

[ב'בעל-הטורים: "על המטה" - ב' בספרת. "וישב על המטה" (בראשית מח, ב). "והמן נפל על המטה" (אסתר ז, ח) - שה'צדיקים' אפילו קשהו חלשים מתחזקים, שנאמר: "ויתחזק ישראל וישב על המטה". וה'דשעים' אפילו בתקפן הו נופליו, שנאמר: "והמן נפל על המטה".]

ה. ח"ב מח - בשאדם נכנס בעבודת-השם, אזי הדרך שפראין לו התרחקות, ונדמה לו שפרחיקו אותו מלמעלה, ואין מניחין אותו בכל לפנס לעבודת-השם, ובאמת כל ההתרחקות הוא רק פלו התקרבות.

"ותהלתי אחטם לך" - ומשם עקר חיותו, וכל מלחמתו שיעשה וכל הפבישות שיכבש, הכל משם וכו'. - וזה עקר 'כלי-זינו', כמו שכתוב (בראשית מח, כב): "בחרבי ובקשתי", ופרש רש"י: "תפלה ובקשה" (והוא נקרא ב'בא בתרא' קכג) - וכמו שכתוב (תהלים מד, ד-ט): "כי לא בקשתי אבטח וכו', באלקים הלכנו", בחינת "ותהלתי אחטם לך".

וזה ה'כלי-זון' - צריך לקבל על-ידי בחינת 'יוסף', הינו 'שמירת-הברית', כמו שכתוב (תהלים מה, ד): "חגור חרבך על ירך", וכמו שכתוב (תהלים קלב, יא): "מפרי בטןך אשית לכסא לך" - זה בחינת 'משיח', בחינת 'תפלה'. "אם ישמרו בניך בריתי" (שם שם, יב), הינו: על-ידי בחינת 'יוסף'.

'יוסף' ששמר את ה'ברית' - נטל את ה'בכורה', שהוא בחינת 'עבודת התפלה', בחינות "פי שנים" (דברים כא, יז). כי ה'תפלה' הוא "פי שנים" - שנים, שיש בהם 'שבחו של מקום' ו'שאלת צרכיו'. והוא בחינות (שם קמט, ו): "וחרב פיפיות בידם", בחינות 'שתי פיות', בחינות "פי שנים". ונטל מ'דאובן', על-ידי "שחלל יצועי אביו" (בראשית מט, ד; דברי-הימים ד, א) - כי היא תלוי ב'שמירת הברית'.

ועל-כן 'יוסף', בשביל שזכה לבחינת 'תפלה', שהיא בחינת "תהלתי אחטם", בחינת חיות הנמשך מ'נוקבא דפרדשקא' (זהר נשא קל): - על-כן נקרא (בראשית מט, כב): "בן פורת יוסף" - שהם בחינת תרפ"ו אורות, שהם שבעה שמות: ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קס"א קנ"א קמ"ג, שעולים תרפ"ו, שמקבל מ'נוקבא דפרדשקא', כי 'פרדשקא' בגימטריא תרפ"ו (עמק-מלך, שער שבע-תקונים פ"א - ועין 'שערי-הספוקים' פרשת וישב ופרשת ויחי, ועוד: בענין 'פות' ר' ו'פור'ת', ש'יוסף' הוא 'פות' ר' התלומות' וכו').

ומי שזכה ל'חרב' הזה - צריך לידע איך ללחם עם ה'חרב', שלא יטה אותה לימין או לשמאל, ושיהא "קולע אל השערה ולא יחטא" (לשוך-הכתוב שופטים כ, טז). - וזה אי-אפשר אלא על-ידי בחינות 'משפט' וכו', הינו: שקולע עם 'כלי-זינו' אל המקום הצריך, ואינו מטה לימין ולא לשמאל אלא לאמצע. וזה בחינת (תהלים קיב, ה): "יכלכל דבריו במשפט".

ובשביל זה קבל 'יוסף' את ה'בכורה' דוקא מ'יעקב', כמו שכתוב (בראשית מח, כב): "ואני נתתי לך" וכו' - 'אני' דיקא, שהוא בחינת 'משפט' [כי 'יעקב' הוא מדת ה'תפארת' שהוא ה'משפט', כמבאר בזה-ההקדוש פמח-פעמים]. וזה (תהלים פא, ח): "כי חק לישוראל הוא" - בחינת 'ברית', כמו שכתוב: "חק בשאר שם" (שבת קלז: - ברכת ברית-מילה). "משפט לאלקי יעקב" (תהלים שם) - הינו: שצריך 'יוסף' לקבל זאת ה'חרב' מבחינת 'משפט', כדי ש"יכלכל דבריו במשפט".

ועל-ידי 'צדקה', או חזון במדת ה'משפט' וכו' - כי 'צדקה' הוא על-ידי 'משפט', כמו שכתוב (תהלים עה, ח): "אלקים שפט, זה ישפיל וזה ירים" - "שמוריש לזה, ומעשיר לזה" (שמות-רבה לא, יד; במדבר-רבה כב, ז). ובשנותן 'צדקה' - הוא בבחינת: "זה ישפיל", שמחסר מזונו. ובבחינת: "זה ירים", שמעשיר לעני. נמצא: שאוחז על-ידי זה במדת 'משפט'.

וזה שאמרו חז"ל (בבא-בתרא קכג): "למה נתן יעקב את הבכורה ליוסף, בשביל שכלכל אותו. משל לבעל הבית שגדל יתום בתוך ביתו וכו' - כמו שכתוב (בראשית מז, יב): "ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו לחם לפי הטף". ועל-ידי ה'צדקה' שעשה - נתן לו 'יעקב' שהוא בחינת 'משפט', את ה'בכורה' שהוא בחינת 'תפלה' - כמו שכתוב (בראשית מח, כב): "ואני נתתי לך שכם", 'אני' דיקא, שהוא בחינת 'משפט'.

ועקר של ה'מחשבות-זרות', הם על-ידי 'קלקול המשפט' - כי 'משפט' הוא בחינת 'עינין' וכו', ועל-ידי 'קלקול משפט', בא קלקול ל'עינין' וכו', זה בחינת 'מחשבות-זרות' שבתפלה, שהם "ענינין דמכסין על עינין, כמו שכתוב (איכה ג, מד): 'סבותה בעין לך מעבור תפלה'" (תקוני-זהר נז). ולעתיד שיתקן בחינת 'משפט' וכו', אזי יתעבר ענינין דמכסין על עינא, כמו שכתוב (ישעיה נב, ח): "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון". - ובשביל זה נקרא יוסף (בראשית מט, כב): "בן פורת עלי עין".

יב. ח"א ט, ג - ו'יעקב' שהוא כולל כל השנים-עשר שבטים, והיה יודע כל מטה ומטה בשרשו - בשביל זה כתיב בה (בראשית מט, לז): "ויאסף יעקב רגליו אל המטה". ורגליו זה בחינת 'תפלה', כמו שכתוב (תהלים פח, יד): "צדק לפניו יהלך", הינו: שהיה מאסף כל התפלות כל אחת לשרשה. גם היה פח בידו לתן חלק מחלקי עולם ל'יוסף', כמו שכתוב (בראשית מח, כב): "ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך" וכו' - כי על-ידי תפלתו היה משפיע חיות לכל שלשה חלקי עולם, שהם 'עולם השפל' ו'עולם הפוכבים' ו'עולם המלאכים'. וזה: 'שכ"ם': ש'פל', ב'זכב, מ'לאך - כי בלי זה זכה על-ידי 'תפלתו', כמו שכתוב (שם): "אשר לקחתי מיד וכו' בתפלתי ובקשתי" [על-פי רש"י על 'בחרבי ובקשתי'].

יג. ח"א ט, ד - "אתליון בהדן" הוא טיעא, ושקיל עפרא ומורח" (בבא-בתרא עג): - 'אתליון בהדן' הוא טיעא - שקשרנו את עצמנו עם 'צדיק הדור' שהוא בחינת 'משיח', בכליות התפלה' (עין בפנים ענין 'הוא טיעא' שמרמז ל'צדיק הדור'). - 'עפרא' זה בחינת 'תפלה', כמו שכתוב (ישעיה מא, ב): "יתן כעפר חרבו". ו'חרב' זה בחינת 'תפלה', כמו שכתוב (בראשית מח, כב): "בחרבי ובקשתי". ומורח, כי יש לו פח הזה להרית, על-ידי שהוא כולל כל התפלות, וכתוב (ישעיה מח, ט): "ותהלתי אחטם לך".

יד. ח"א מב - 'אותיות התפלה' היא ה'שכינה', כמו שכתוב (תהלים נא, יז): "אד-יניי שפתי תפתח" - שה'דבור' הוא שם 'אד-דני'. ונקרא: 'קשת', כמו שפרש רש"י (בראשית מח, כב): "בחרבי ובקשתי" - לשון 'תפלה'.

"האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" (בראשית מט, א)
"בקש לגלות את הקץ, ונסתלקה מזונו שכינתו" (רש"י בראשית-רבה צט, ה)

טו. חיי מוהר"ן תקנז - לענין ה'קצים', שיש כמה גדולים שמחשבין 'קצים', ואומרים שראוי שיבוא משיח באותו הקץ שהם אומרים, כמו שארע בזמננו שהיו אומרים על כמה פרטים שאז יבוא משיח, וכן בדורות שלפניו. ורבו ז"ל לא היה מספים על-זה כלל. ואמר: שבכל-זמן שאומרים איזה

קץ, אז בודאי לא יבוא משיח בשום אופן באותו הקץ שהם אומרים. וכבר מבאר בזהר הקדוש (זהר חדש בראשית): "שמקלל מאד כל המחשבי קציו", כי "אין בן דוד בא אלא בהסח הדעת" (סנהדרין צו).

והנה עכשו אומרים העולם שיבוא משיח בשנת ת"ר, ונדמה להם שיש רמזים בזהר הקדוש על-יזה (וירא קיז). - ובאמת אז בודאי לא יבוא בשום אופן, ויכול להיות שיבוא קדם לשנת ת"ר או לאחריו, אבל בשנת ת"ר לא יבוא בשום אופן, מאחר שהעולם מצפין לאותו הזמן. רק "בא יבא לא יאחר" (תבוקק ב. א) במהרה בימינו בהסח הדעת לגמרי, הינו שלא יחשבו ככל על אותו הקץ שיבוא, ופתאום יבוא במהרה בימינו אמן.

[ובאב"ק"ה ברזל, שיחות וספורים מזהר"ת ז"ל כ: בשנת ת"ר דברו העולם שיבוא משיח - ונאמר מזהר"ת ז"ל: שלא יבוא בשנה זו, ומה שכתוב בזהר (וירא קיז): "שבשנת ת"ר יפתחון תרעי דחקמתא" [יפתחו שערי החקמה] - יכול להיות, שמהיום אם יתחיל אדם דבר שבקדשה יכול לגמר].

"ראובן בכרי אתה, כחי וראשית אוני" (בראשית מט, א)

טז. ח"א נו, ו - בפשוטם ב'ברית' - נפגם קולו. ויעקב ששמר בריתו, כמו (בראשית מט, א): "ראשית אוני", זכה ל'קול', בבחינת (שם כז, כב): "הקל קול יעקב".

יז. ח"א נו, דה - ויעקב שהמשיך לבנונית, בבחינת (בראשית ל, לז): "מחשף הלבן", על-ידי תקון הכללי, כמו שכתוב (שם מט, א): "ראשית אוני" - נאמר בו (שם כה, כז): "ישב אהלים", הינו בחינת "שמים". כי על-שם-זה נקרא ב'רית': "זהר הרקיע" (דניאל יב, א), כי קדם התקון, אזי ה'רקיע' הוא בבחינת (איוב כ, כז): "יגלו שמים עווננו". ואחר התקון, אזי מזהיר ומטהר את ה'רקיע', בבחינת "לשון של זהרית, שמלבין עוונותיהן" (יומא פ"ו מ"ח) של 'שס"ה לאוין, ומשפיע לבנונית' ב'שס"ה גידין'.

יח. ח"א ס, ח - על-ידי שמעורר בני-אדם משנתם על-ידי 'ספורי-מעשיות' - נעשה בחינת: "להתיר פה אלמים" (סנהדרין ק). כי מקדם בש'היו בבחינת שנה, ולא היו שומעים התעוררות החכם - היו פחרשים ולא היו שומעים כלל, ומחמת זה לא היה אפשר להם לדבר, כי "סתם חרש הוא, שאינו שומע ואינו מדבר" (תרומות פ"א, חגיגה ב:). - ועכשו שמעוררו החכם, ושומע דבריו, אזי יכולים לדבר. וזה בחינת: "להתיר פה אלמים".

ועל-ידי-זה הוא בחינת (סנהדרין שם): "להתיר פה עקרות" - כי זה ה'דבור' שהיה מצמצם אצלם כל-כף זה זמן רב, שהיו חרשים ואלמים - עכשו פשיצא ה'דבור', יוצא בכח גדול וכו'. וזה הכח בא ל'כלי-הולדה', בחינת (בראשית מט, א): "כחי וראשית אוני", דהינו 'בטחני הדור', שהם בחינת 'כלי הולדה', הם מקבלין זה הכח, בבחינת (ישעיה מ, לא): "וקו' ה' יחליפו כח" וכו' וכו'.

"כי עלית משכבי אביה, אז חללת יצועי עלה" (בראשית מט, ד)

יט. ח"א נ, ב - נמצא לעיל בפסוק (בראשית מח, כב): "ואני נתתי לך שכם וגו'".

"שמעון ולוי אחים, כלי חמס מכרתיהם" (בראשית מט, ה)

ב'רש"י" (על-פי בראשית זכה צט, ט): 'מכרתיהם', לשון 'כלי-זיון'. הסוף בלשון יוני מכ"ר. דבר-אחר: 'מכרתיהם', בארץ מגורתם נהגו עצמן בכלי-חמס, כמו (תקאל טו, א): 'מכרתיך ומלדתיך, וזה תרגום של אנקלוס.

כ. ספר המדות, בית ח"ב ח; סגלה ח"ב י - סגלה בשנכנס ל'בית חדש' לגור - יכניס לשם 'חרב', או 'ספין', או שאר 'כלי-זיון'. וסימן לדבר: "בחכמה יבנה בית" (משלי כד, ג), "כלי חמס מכרתיהם" (בראשית מט, ה - ראשי-תבות: 'חמס'); חרבותיהם, מגורותיהם. (והוא על פי המדרש הנ"ל).

"בסדם אל תבא נפשי, בקהלם אל תחד כבדי" (בראשית מט, ו)

כא. ח"א נט, ה - בששומר עצמו מ'פעם', ומגדיל ה'חומה' של 'עשירות' - בזה מגדיל 'נפשו' ו'שמו'. ואזי כל ה'נפשות' האבים להכלל ב'נפשו' - כי כל ה'נפשות' שרשם ב'עשירות' וכו', כי עקר גדול השם והנפש הוא על-ידי 'עשירות'. ועל-ידי ה'כבוד' שנתגדל - נתגדל 'נפש' המגדל את ה'כבוד' - כי ה'נפש' ב'כבוד', בבחינת (בראשית מט, ו): "בסדם אל תבא נפשי" וכו'.

כב. ח"א קפא - בשמתקשרים בקשר איזה אנשים על איש אחד, אפלו אם הוא אדם חשוב יותר מהם, על-כפי-זה יכולים להפילו - פי נתקבצים 'חלקי הכבוד' שיש לכל אחד מהם, ועל-ידי-זה נתבטל 'חלק כבוד' שלו, ונופל על-ידם וכו'. אם לא שזה האיש שחולקין עליו, הוא גדול במעלה מאד, עד ש'חלק כבוד' שלו, גדול יותר מכל 'חלקי כבוד' שלהם ביחד, אזי אדרבא נתבטלים הם לפניו וכו'.

אבל אם אין גדול כל-כף - יכולים להפילו על-ידי ה'קשר', אפלו אם כל אחד מהם נמוך ממנו, רק שלא יהיו 'רשעים', כי "קשר רשעים אינו מן המנין" (סנהדרין כו), כי 'רשעים' אין להם חלק בכבוד, אבל אם אינו רשע ויש לו חיות מהנפש - יש לו חלק בכבוד, ויוכלו להפיל מי שחולקים עליו על-ידי הקשר כנ"ל.

ועל זה התפלל 'יעקב', שלא יזיק 'מחלקת קרח' ל'משה רבנו עליו-השלום', ואמר (בראשית מט, ו): "בקהלם אל תחד כבדי" - הינו: שלא יתיחד ויתקשר 'חלקי הכבוד' שלהם שיש לכל אחד מהם, כי הם היו 'קרואי מועד אנשי שם' חשובים (במדבר טז, ב), וכשלא יתיחד ויתקשר 'חלקי הכבוד' שלהם, בודאי יוכל 'משה' לעמד נגדם להפילם.

ומה שאמר: "כבודי" - פי 'יעקב' הוא בחינת ה'כבוד', כי הוא בחינת ה'נפש', כמו שכתוב (בראשית מו, כז): "כל הנפש הבאה לבית יעקב". וכשמפילין איזה אדם, עקר הנפלה - שנופל ל'תאות-נאוף', השם יצילנו.

כג. ח"ב ת, ה - על-ידי 'התגלות הכבוד', בא 'התפשטות הנבואה'. כי ה'נבואה' באה מבחינת 'שרשי נפשות ישראל', שהם בחינת 'שבעים נפש', בבחינת (דברים י, כב): "בשבעים נפש

ירדו אבותיך" - ראשייתבות: 'נבי"א'. ו'שרש הנפשות' הוא בחינת 'פבוד', בבחינת (בראשית מט, ו): "בסדם אל תבא נפשי, ובקהלם אל תחד כבדי". ועליכן על ידי התגלות הפבוד שהוא בחינת 'שרש הנפשות', בא התפשטות הנבואה.

"אחלקם בייעקב ואפיצם בישראל" (בראשית מט, ז)

כד. שיחות הר"ן פט - העניינים אין להם מדת רחמנות, מפני שהם בחינת 'תקפא דדינא'. וכמו שאנו רואין בחוש שהם אכזרים מאד, פי אין להם מדת רחמנות' מחמת שהם בחינת 'תקפא דדינא', ואין מרחמים בדין. בחינת שמעון שנאמר בו (בראשית מט, ז): "אחלקם בייעקב ואפיצם בישראל" - שהם מחזיין על הפתחים" (בראשית דב"ה זט, ו). ו'שמעון' הוא בחינת 'גבורות ודינים' (זהר ויחי רלו: שמות ו).

ומאחר שאין להם רחמנות, דהינו בחינת השלשעשרה מדות של רחמים, ואין יכולין לעורר השלשעשרה מדות העליונים - עלכן צריכין לבקש ולחנן מהשם יתברך רחמים, דהינו: שירחם מעצמו יתברך עם השלשעשרה מדות שלו, ועורר ברחמיו השלשעשרה מדות של רחמים (עין בפנים).

"ומחקק מבין רגליו" (בראשית מט, י)

כה. ח"ב ד, ד - צריך לקבל החסד בהדרגה, פי רב החסד אי אפשר לקבל, פי היו בטלים במציאות מחמת רב החסד, פי אין יכולין לקבל רב טובה" (תענית כג). וצריך לעשות 'פלי וצנור' לקבל עלידו החסד. וזה נעשה על ידי 'יראה', פי על ידי יראה נעשה 'חקיקה וצנור' לקבל עלידו החסד, בבחינת (בראשית מט, י): "ומחקק מבין רגליו". רגל' הוא בחינת 'יראה', שהיא בחינת 'סוף', כמו שכתוב (קהלת יב, יג): "סוף דבר הכל נשמע, את האלקים ירא". הינו: שעל ידי 'יראה' שהיא בחינת 'רגל' - נעשה 'חקיקה וצנור' לקבל בתוכו את החסד.

"עד פי יבא שילה" (בראשית מט, י)

כו. ח"א ב, ו - צריך כל אחד לבנו בתפלות: "שיקשר עצמו לצדיקים שבדור!" - פי כל 'צדיק שבדור' הוא בחינת 'משה משיח', כמו שמצינו שהצדיקים קורין זה לזה משה, כמו: "משה שפיר קאמרת" (שבת קא: רפ"ה לט. ביצה לח:). ו'משה' זה בחינת 'משיח', כמו שכתוב (בראשית מט, י): "עד פי יבא שילה" - "דא משה משיח" (זהר בראשית כה:). וכל תפלה ותפלה שפלי אחד מתפלל, הוא בחינת 'איבר' מה'שכינה', שהם איברי המשפך, שאין שום אחד מ'ישראל' יכול לאעלא שיפא בשיפא כל חד לדוכתה, אלא 'משה' בלחוד, כמו שכתוב: "ויביאו את המשפך אל משה" (שמות מט, לג), ו'יקם משה את המשפך" (שם מ, יח).

כז. ח"א ו, ז - "יבחר לנו את נחלתנו" (תהלים מז, ה) - זה בחינת 'משה', בחינת נקודה העליונה של האל"ף, בחינת: "וממעל לרקיע דמות פסא" (יחזקאל א, כו), "ויכסאו כשמש" (תהלים פט, לז), "פני משה בפני חמה", במאמר חז"ל (זבחים קט:). "רבי שמעון אומר: נחלה" (דברים יב, ט), זו 'שילה'. "שילה" דא 'משה'" (זהר בראשית כה: תקוני זהר לא: ועוד).

כח. ח"א ט, ד - צריך כל אדם לקשר את תפלותו לצדיק הדור! - והצדיק יודע לבנו השערים ולהעלות כל תפלה ותפלה לשער השיח, פי כל צדיק וצדיק הוא בחינת 'משה משיח', כמו שאמרו: "משה שפיר קאמרת" (שבת קא: רפ"ה לט. ביצה לח:), וכתוב (בראשית מט, י): "עד פי יבא שילה" - "דא משה משיח" (זהר בראשית כה:). ו'משיח' הוא כלול כל התפלות.

כט. ח"א קיח - כל 'צדיק הדור' הוא בחינת 'משה', שהוא בחינת 'משיח', כמו שכתוב (בראשית מט, י): "עד פי יבא שילה", "הינו משיח" (זהר בראשית כה:). ו'שילה' בגימטריא "משה" (זהר שם; ועוד). ועליכן קראו התנאים אחד לחברו 'משה', כמו שאמרו (שבת קא: רפ"ה לט. ביצה לח:): "משה שפיר קאמרת" (עין עוד בפנים).

ל. חיי מוהר"ן תריג - "עד פי יבא שילה" (בראשית מט, י), אז ידעו ויראו עצם גדלת רבנו הקדוש והנורא ז"ל, פי אז יספרו מקונו הרבה, בעת שיבוא משיח צדקנו שיצא מחלציו, באשר ספר ברבים: "שפעל אצל השם יתברך, שהגואל צדק יהיה מיוצא לחלציו".

"אסרי לגפן עירה" (בראשית מט, יא)

לא. ח"א לה, ב - כשפוגמין הדבור, אז על ידי הפגם, נעשה מרוח פיו, 'רוח סערה' וכו'. וזה בחינת (תהלים קמח, ח): "רוח סערה עשה דבור" - שעושים ומתקנים ה'דבור', ומעלים אותו מבחינת 'רוח סערה'. - וכל המלשינות והרעות שדוברים על אדם, בא מרוח סערה הזה, פי הוא בחינת (בראשית ו, יג): "קץ כל בשר" - שעושה 'קץ' וסוף לכל בשר'.

ובגני אדם שדנים כל אדם לכפי חובה, וחוקרים תמיד על חובות בני אדם, הם מבחינת 'קץ כל בשר', כמו שכתוב (איוב כח, א): "קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר" (זהר נח סג. מקץ קצ. זהר חדש נח כו). - שהוא חוקר תמיד לעשות תכלית וכליון לכל דבר, ולעורר דין ולהלשין ולקטרג וכו'.

וצריך כל אדם לראות: לאכפאי סטרא ד"קץ כל בשר", תחת ה'דבור של הקדשה, כמו שכתוב ב'זהר' (ויחי רלח: בלק רז. - על בראשית מט, יא): "אסרי לגפן עירה" - "גפן דא בנסת ישראל, כמו שכתוב (תהלים פ, טו): 'יפקד גפן זאת', וכמו שכתוב (בראשית מט, כח): "וזאת אשר דבר" [שיצאת' הוא בחינת 'דבור']. [ביזהר ויחי שם: דאכתפנין תחות האי גפן, כל אינון חילין תקיפין דעמין עובדי עבודה זרה".]

וכשהוא פופף את 'רוחו סערה', דהינו: שהוא נוטל ממנו כל הדבורים שנפלו לתוכו, אז: "יקם סערה לדממה" (תהלים קז, כט).

"זבולן לחוה ימים ישפן, והוא לחוה אנית"

(בראשית מט, יג)

לב. ימי מוהר"ן ח"ב קלב - ובבקר נכנסתי לצידון והלכנו על קבר זבולון וכו'. ואחר כך אמרו לנו: ש'עיר צידון בעצמה עדין אינה ארץ ישראל, רק מקבר זבולון ואילך משם מתחיל זבול ארץ ישראל'.

לג. לקוטי הלכות, ברפת הריח ד, מג - וזה בחינת (בראשית מט, יג) "זבולך לחוף ימים ישכן, והוא לחוף אגנות וירכתו על צידוך". כי 'צידוך' הוא זבול ארץ-ישראל, כמו שכתוב (שם י, יט): "ויהי זבול הפנעני מצידוך וכו'. ושם בתחלת הגבול, במקום שמתחיל ארץ-ישראל, שם קבור זבולוך. באשר זכיתי להיות שם בעצמי על קברו הקדוש בעיר צידוך, ואמרו לי שם: "שמשם מתחילין לחשב זבול ארץ-ישראל" וכו'.

"יששכר חמר גרם" (בראשית מט, יד)

לד. ח"א ל, היז-בסוף - צריכין להעלות המלכות דקדושה, בחינות חכמה-תתאה, אל אור-הפנים המאיר ב'שליש-הגלים'. ולפעמים נופל חסו-ושלום המלכות דקדושה, לגלות של ארבע מלכיות דסטרא-אחרא, ומי יכול לסבל קול הצעקה והזעקה הגדולה, כשנופל בחינות המלכות, בחינות ה'חכמה תתאה', ביניהם חסו-ושלום, בבחינות (קהלת ט, יז): "זעקת מושל בפסילים". וצריך לראות לחתך ולהבדיל מהם את המלכות, ולהעלותה משם אל אור-הפנים. - ועקר עליתה, על-ידי בחינות ה'חסד' וכו'. ועקר ההתגלות החסד, הוא על-ידי 'תוכחה' וכו'.

וזהו (בכורות ח): "מישראל דספינא במאי קטלי לה, בקרנא דחמרא" [ערוגת ספינים במה קוצצים אותה, בקרן של חמור]. "מישראל דספינא" - הינו: בחינת חכמה תתאה הנ"ל, בחינת מלכות הנ"ל, שהוא למוד הנ"ל ועירושם בתחלת התורה: שעל-ידי חכמה תתאה השכל התחתון, לומדים ומשיגים השכל העליון, השגות אלקיות, בחינת (במדבר כב, ל): "ההספן הסכנתני, לשון למוד, בתרגומו: "המילף אליפנא". בחינת (ויקרא כו, כח): "חרב נקמת", שהיא בחינת מלכות הנ"ל.

"מישראל" - פרש רש"י: "ערוגה". הינו: בחינת: "זעקת מושל" וכו', כמו שכתוב (תהלים מב, ח): "כאיל תערג". "במאי קטלי לה" - פרש רש"י: "במאי חותכין אותה". הינו: במה חותכין ומבדילין המלכות הנ"ל, כדי להצילה מצעקה הנ"ל. "בקרנא דחמרא" - הינו: על-ידי תוכחה, שעל-ידיה נתגלה ה'חסד'. "קרנא" - זה בחינת קול המוכיח, בחינת קרן השופר וכו'.

"חמרא" - זה בחינת (בראשית מט, יד): "יששכר חמר גרם" - בחינות (דברי-הימים יב, לג): "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים". כי על-ידי התוכחה, מעלין אותה ל'רגלים', שהוא בחינת "בינה לעתים".

לה. ח"א ס, א - דע: שיש שבילי התורה שיש בהם התבוננות גדול מאד, שאי-אפשר לבוא להתבוננות הזאת, בייאם על-ידי עשירות וכו'. ובני יששכר שהיה להם זאת התבוננות, בבחינת (דברי-הימים יב, לג): "ומבני יששכר יודעי בינה" - לא זכו לזה בייאם על-ידי עשירות, בחינת (בראשית מט, יד): "יששכר חמר גרם, ותרגומו: "עתיר בגבסין".

לו. ח"ב א, ד - יש שלש מדות, שהם 'מחריבי ירושלים', דהינו ה'לב, הינו: שמפסידין ה'יראה' התלויה ב'לב'. והשלש מדות הם: א) 'תאות-ממון'. ב) 'תאות-אכילה'. ג) 'תאות-משגל'.

וזה פרוש (ברכות ג): שלש משמרות הוי הפילה וכו'. לילה זה בחינת חשך, הינו: מניעות, והם בחינת "שלש משמרות", הינו בחינת שלש מדות הנ"ל.

וזהו: "משמרה ראשונה, חמור נוער" - בחינת תאות-ממון, בחינת (בראשית מט, יד): "יששכר חמר גרם, ותרגומו: "עתיר בגבסין".

"וירא מנחה פי טוב ואת הארץ פי נעמה, ויט שכמו לסבל, ויהי למס עבד" (בראשית מט, טו)

לו. ח"ב ח, י - וזה בחינת (בראשית מט, טו): "וירא מנחה פי טוב, ואת הארץ פי נעמה, ויט שכמו לסבל, ויהי למס עבד". 'מנוחה' זה בחינת 'נבואה' (המבאר שם בהתורה), כמו שכתוב ב'ברוך בן נריה' (דמנה מה, ג): "ומנוחה לא מצאתי" - זו נבואה" (מכילתא פרשת בא; רש"י ירמיה שם). "ואת הארץ" - הינו: ארץ-ישראל. "ויט שכמו לסבל" - זה בחינת נגון, בחינת 'שיר-חדש' (המבאר שם בהתורה), בחינת (במדבר ז, ט): "בפתח ישאו, ודרשו רז"ל (ערכין יא): "אין ישאו אלא לשון שירה, שנאמר (תהלים פא, ג): "שאו זמרה ותנו תף".

ועל-ידי הנגון, בחינת 'שיר חדש' - נתתקן ה'ריח' (המבאר שם בתחלת התורה), שהוא בחינת 'משיח', בחינת (איכה ד, ט): "רוח אפינו משיח ה". - וזהו (בראשית מט, טו): "ויהי למס עבד", זה בחינת משיח, כמו שכתוב (רות ד, יד): "ברוך ה' אשר לא השבית לך גאל וכו' ותקראנה שמו עובד". וזה בחינת למס, בחינת מסמוס, שממסמסין בדבר שיש לו ריח, כדי שיהיה הריח נודף. כי על-ידי בחינות הנ"ל, נתתקן ה'ריח', שהוא בחינת 'משיח' כנ"ל.

[בחינת-הקרי' מג (הערת הרב מטשעהרין זצ"ל): בענין השיר-חדש שיתקן לעתיד המבאר במאמר זה (ח"ב ח), שהוא בחינת הקול המשקה את הגן ששם גדלים כל הריחות והקראות, שזה בחינת קול המוכיח הראוי שמוסיף ונותן ריח טוב בנשמות ישראל השומעין תוכחתו, שזה בחינת משיח, בחינת (בראשית מט, טו): "ויהי למס עבד" עירושם - יש בכל אלה סודות עמוקים וגבוהים מאד, סתרי נסתרות רזין דרזין נוראים מאד, כמוכן מרמזין הקדושים בשעה שהזכיר הפסוק (רות ד, יד): "ברוך ה' אשר לא השבית לך גואל" וכו'.

ושמעתי: שמתנועותיו הקדושות ז"ל אז, ומנעימות הקול והנגון שאמר פסוק זה היה נראה כנותן בעצמו גם-כן שבה והודאה להשם-יתברך, שנתן להם גואל כזה לעסק בתקון וצאלת נפשותם, ובהמשכת רוחו של משיח, על-ידי המשכת תקונים נפלאים ונוראים כאלה וכו'.

"מאשר שמנה לחמו, והוא יתן מעדני מלך" (בראשית מט, טז)

לח. ח"ב טז - כל הפרנסה של ישראל צריכין לקבל על-ידי המלך, כמו שכתוב ב'מלך' (דניאל ד, יח-ט): "ומזון לכלא בה. אנת הוא מלכא". וכשנמשך המזון על-ידי המלך, נעשה ממנו 'פרורים', כגון: 'תבואה', שהרבה ממנה אוכלין 'בהמות', ואחר-כך מתברר עוד ואוכלין ממנה 'עבדים', עד שמתברר ממנה ל'ישראל'. וגם בה'אכילה' יש 'פרורים', עד

שמתברר ונגעשין מהם אמרי שפר, דהינו: ברכות שמברכין עליהם תחלה וסוף, ומתפללין ועובדין השם יתברך בכחות האכילה.

וזה בחינת (בראשית מט, כ"א): "מאשר שמנה לחמו, והוא יתן מעדני מלך. נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר". "שמנה לחמו" וכו', דהינו הפרנסה, שהיא בחינת "מעדני מלך", כי מקבלין אותה על ידי המלך. ועל כן תכף כתיב אחריו: "נפתלי וכו' הנותן אמרי שפר" - דהינו: "אמרי שפר" של ברכות ותפלות וכיוצא, שנגעשין מן הברורים של "מעדני מלך" כנ"ל.

ואלו הברורים הם בחינת קטרת וכו'. - ומאלו "אמרי שפר" שנגעשין מן "מעדני מלך" - נעשה עטרה להמלך, וגם יכולין לראות זאת העטרה. וזהו בחינת (שיר השירים ג, יא): "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה, בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו" - הינו לראות העטרה של המלך שנעשה ביום חתנתו. כי התחברות שמתחברין ה"אמרי שפר" עם המלך, זה בחינת חתנה, בבחינת (משלי כב, יא): "חן שפתיו רעהו מלך" - ש"חן השפתים, דהינו: ה"אמרי שפר", מתחברין עם המלך בבחינת יעות. וזהו: "ביום חתנתו".

וזהו: "וביום שמחת לבו" - זה בחינת קטרת, בבחינת (משלי כז, ט): "שמן וקטרת ישמח לב". כי הברורים שמהם נעשה "אמרי שפר" כנ"ל, שמהם נעשה העטרה כנ"ל, הם בחינת קטרת כנ"ל.

"נפתלי אילה שלחה, הנותן אמרי שפר" (בראשית מט, כא)

לט. ח"א מז - מי שמשקע בתאות אכילה, בידוע שרחוק מאמת. גם זה סימן על דלות. - והארת פנים, הוא תקוון ו"אמת" (שמות לה, ו), בחינת יעקב וכו', והוא בחינת תפליון. כי יעקב הוא תפארת, פכליות הגנונין, בחינת תפליון הנקראים פאר (ברכות יא, ועוד). - ועקר עשירות בא מאמת וכו'.

ואנחנו בני ישראל מקבלין השפע דרך ארץ ישראל. וישפע ארץ ישראל, היא הארת פני יעקב, הארת התפליון. ובשביל זה כתיב בארץ ישראל (בראשית מט, כא): "נפתלי אילה שלחה, הנותן אמרי שפר", כלומר: "ארץ ישראל היא אילה שלוחה לבשל פרותיה" (כתובת קיב, בראשית דב, צט יא) - והשפעתה הוא מ'מדת אמת, שהוא בחינת תפארת, בחינת תפליון.

דהינו: "הנותן אמרי שפר", כי שפר הוא לשון פאר, שהוא בחינת תפליון. שנקראים פאר (ברכות יא, ועוד), שהוא מדת יעקב. הינו: שהיא נותנת לנו אותיות הארה שקבלה מתפליון.

וזה פרוש (קהלת ט, ט): "ראה חיים עם אשה". "הנותן אמרי שפר", ראשי תבות: 'אש' ה'. וזה: "ראה חיים" דיקא, כי תפליון נקראים 'חיים' (מנחות מד, ו). וזה: "נפתלי אילה שלוחה", נפתלי" אותיות תפליון.

והנה פשה צדיק אכל לשבע נפשו" (משלי יג, כה), ולא מחמת תאוה הנשמיות' - אזי הוא בבחינת נשיאות פנים, ונזון מ'מדת אמת'. וכאשר בכח אכילה זו עומד להודות ולהלל להשם, אזי יוצאין ממנו דבורי אמת, שהם בחינת יעקב, מדת תפארת, שהוא כללות הגנונין וכו'.

וזהו שאמרנו למעלה: כי ארץ ישראל היא אילה שלוחה. והינו: "הנותן אמרי שפר" - כי הנזון מבחינות ארץ ישראל שהיא אילה שלוחה, שהיא בחינת אמת' - אזי: "הנותן אמרי שפר" - כלומר: שנותנת מעצמה ומכחה "אמרי שפר" - לשון תפארת, שהם "אמרי אמת" (משלי כב, כא) וכו' וכו' (להבנת כל הענין הנ"ל עין בפנים).

מ. ח"ב טז - נמצא לעיל בפסוק (בראשית מט, כ): "מאשר שמנה לחמו, והוא יתן מעדני מלך".

"בן פרת יוסף, בן פרת עלי עין" (בראשית מט, כב)

מא. ח"א ב, ביה - נמצא לעיל בפסוק (בראשית מט, כב): "ואני נתתי לך שכם וגו'".

מב. ח"א ז, ד - ודע: שעל ידי מצות ציצית, נצול מעצת הנחש, מנשואין של רשע, מבחינת נאוף - כי ציצית שמירה לנאוף וכו'.

וזה בחינת (שם מט, כב): "בן פרת עלי עין" - בשביל ציצית, לשון: "מציץ מן החרפים" (שיר השירים ב, ט) - על ידי זה זכה ל"בן פרת" - שנשמר מנשואין של נחש, מזווג של הסטרא אחרא, וזכה לזיווג דקדושה. וזה: "פרת", לשון זיווג, לשון: "פרו ורבו" (בראשית א, כב - על פי ישי"י ויתרגום אונקלוס על "פרת")

מג. ח"ב סז - [בן פרת עלי עין, פרש רש"י: "חזו נטוי על העין הרואה אותו"] - יש צדיק שהוא היפי והפאר וה'חן' של כל העולם כלו, בבחינת (בראשית לט, ו): "ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה", בחינת (תהלים מז, א): "יפה נוף משוש כל הארץ". כי זה הצדיק האמתי שהוא בחינת יוסף, הוא ההדור והיפי של כל העולם.

וכשזה היפי והפאר נתגלה בעולם, דהינו פשה הצדיק שהוא היפי של כל העולם, נתפרסם ונתגדל בעולם - אזי נפתחין העינים של העולם - שכל מי שנכלל בזה החן האמת של זה הצדיק שהוא החן והיפי של העולם, דהינו: שמתקרב אליו ונכלל בו - נפתחין עיניו, ויכול לראות, והעקר להסתכל על עצמו וכו'. וגם יכול לראות ולהסתכל בגדלת השם, ולהסתכל בעולם, על ידי שנפתחו עיניו על ידי התגלות הפאר של הצדיק האמת וכו'.

מד. שיחות הר"ן רסג - דע: שיש חן, שמי שיכול להשתמש בזה החן, הוא יכול לעשות שאלת חלום, ולידע עתידות על ידי החלומות.

כי בכל החלומות בודאי יש בהם עתידות, רק שיש בהן כמה פסלות ותבו, כמו שאמרנו ר"ל (ברכות נה,): "כשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אין חלום וכו'". וגם יש חלומות ברורים, כמו שכתוב (במדבר יב, ו): "בחלום אדבר בו". ומי שיש

לו זה ה'חן' הנ"ל, חלומותיו צודקים בודאי, אלא שאפלו בשזומע חלום מאחר שמספר לו, אזי נופל התבן והפסלת מן החלום, ועל-ידי-זה שזומע רק החלום המברר, ויכול לפתור החלום ולידע העתידות מהם.

ו'יוסף' היה לו זה ה'חן', בחינת (בראשית מט, כב): "בן פרת יוסף בן פרת עלי עיני". לשון 'חן', כמו שפרש רש"י. - על-ידי-זה היה חלומותיו צודקים. כי השתמש תמיד בחלומות ופתר אותם, מחמת שהיו חלומותיו צודקים, ונכתבו בתורה. גם על-ידי-זה היה יכול לפתור חלומות כמו שכתוב בתורה.

"וּמְרָהוּ וּרְבוּ, וַיִּשְׁטְמֵהוּ בַעֲלֵי חַצִּים" (בראשית מט, כג)

מה. ח"א מו - "האירו ברקיו תבל" (תהלים צז, ד) - על-ידי שנתראה תבל, הינו על-ידי 'מחאת פפים' בשעת התפלה, בחינת תבל, (עין בפנים) - על-ידי-זה "האירו ברקיו" - נתתקן ה'מחלקת' הנקרא 'ברק', כמו שכתוב (זכריה ט, יד): "וַיִּצֵא כַבְרֶךָ חֲצוֹ". 'חץ' לשון 'מחלקת', כמו שכתוב (בראשית מט, כג): "וַיִּשְׁטְמֵהוּ בַעֲלֵי חַצִּים", ותרגומו: "בעלי פלגותא".

מו. ח"א קמה - אין אדם מת וחצי תאותו בידו" (קהלת רבה א, יג) - "וחצי" זה בחינת 'מחלקת', בתרגומו (על בראשית מט, כג): "ורבו בעלי חצים" - "בעלי פלגותא". ומי שאוחז תאותו ממחלקת, בודאי פאלו לא מת. כמו שבפש דוד (תהלים סא, ה): "אגורה באהלך עולמים", וכי אפשר לדור בשני עולמות, אלא שיהיו אומרים דבר הלכה משמו, ואז פאלו לא מת" (ירושלמי שקלים פ"ב). - אכל על-ידי 'מחלקת', מצניו שלא אמרו הלכה משמם, כמו 'אחרים' ו'יש אומרים' (הוריות יג).

"וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ וַיִּפְּזוּ זְרָעֵי יָדָיו מִיַּדֵּי אַבִּיר יַעֲקֹב, מִשֶּׁם רַעְיָה אֶבְן יִשְׂרָאֵל" (בראשית מט, כד) - "אַבְהֶן וּבְנֵיהֶן" (תרגום אונקלוס)

מז. ח"א ז, בסוף - "ותשב באיתן קשתו וכו', משם רועה אבן ישראל" (בראשית מט, כד) - "אַבְהֶן וּבְנֵיהֶן" (תרגום אונקלוס), בחינת ה'תפלה' יעקב ובניו.

מה. ח"א ט, ה - וזה פרוש (שמות טו, ה): "תהמות יכסימו" - מי שמכסה את הנסים, ומראה לכל דבר שהוא 'דרה-הטבע'. "ירדו במצולת כמו אבן" - "משם רעה אבן ישראל" (בראשית מט, כד), תרגומו: "אב ובנן". "מצולת" זה בחינת 'מצרים', שנאמר (שמות יב, לו): "וַיִּנְצְלוּ אֶת מִצְרַיִם, כְּמוֹ אֶבֶן וּבִנְיָן, הַיְנוּ: יַעֲקֹב וּבְנָיו" שהם בחינת 'תפלה', בחינת 'נסים', בחינת 'ארץ ישראל'. לפי ירידתם ולפי הפגם שפגם בתפלה ובאמונה ובארץ-ישראל, בן צריך לירד לעמק הגלות של מצרים, כמו שירדו יעקב ובניו למצרים, בשביל שאמר אברהם (בראשית טו, ח): "במה אדע", על 'ירשת ארץ'.

[ב'חיי-מוהר"ן' ג: קדם שאמר התורה בסימן ז', שמעתי מפניו ז"ל, התורה בסימן קי"ב, וכתבתי מה שמעתי כפי מה שנדפס בסימן הנ"ל. אך אחר כך אמר התורה תהמת וכסימו בסימן ט', ושם נכלל התורה צהר הנ"ל, והתורה תהמת וכסימו נאמרה בשבת שירה תקס"ג בדרה, ואחר כך התחיל לומר התורה משפטים הנ"ל, ואמרה פסקא פסקא:

באותה העת שאמר תורה ז', טז, וק"ב - ספר: שהיה אצלו הבעל-שם-טוב ז"ל, ואמר לו: "כשפוגמין בארץ-ישראל נופלין בגלות", וסימן: "משם רועה אבן ישראל" (בראשית מט, כד). ושאל אותנו לומר לו פרוש על אותו הפראה, ולא

ידענו להשיבו דבר. אחר-כך הראיתי לו התורה (ק"ב) "צהר תעשה לתבה", וזאה והסתכל בה - ענה ואמר: "ומתלמידי יותר מכלם" (תענית ז, מכות י) - פלומו: שעתה הבין על-ידי פרוש על הפראה הנ"ל.

ואחר-כך גמר תורה ז', ושם מדבר מ'אמונה' ו'ארץ-ישראל' - "שכשפוגמין בארץ-ישראל, באמונה, יורדין לגלות מצרים". ושאלתי אותו: אם זה שרף למראה הנ"ל? - השיב: "שענין המראה כבר גמר מקדם להשיג הענין בשלמות! - ואחר-כך קבלתי מפניו תורה ט', וגם שם נכלל התורה ק"ב הנ"ל, ושם בסופו מבאר גם-כך: "כשפוגמים בארץ-ישראל, יורדין לגלות". ושם מבאר בסופו הפסוק: "משם רעה אבן ישראל", על באור הפסוק (שמות טו, ה): "ירדו במצולת כמו אבן". - ועתה יכולים להבין מעט, פרוש המראה הנ"ל.

מט. ח"א נב, י - וזה (בראשית מט, כד): "משם רעה אבן ישראל", ותרגומו: "אב ובן". וזה (זהר תרומה קעח): "מאמר השלם, שהוא אב ובן פחדא" - פי "חצי מאמר" (שם), הוא בחינות 'בן' לחוד, אבל "מאמר השלם", הוא 'אב ובן פחדא' - פי שם נכלל הכל. ועל-ידי-זה יכול לבוא לבחינות 'רועים'. וזהו: "משם רעה אבן ישראל" (עין בפנים).

נ. ח"א נד, ד - עקר ה'ברכות' מ'ידיים', בבחינת (ויקרא ט, כב): "וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם", וכמו שכתוב (בראשית מט, כד): "מידי אביר יעקב, משם רעה אבן ישראל".

נא. ח"א נז, ב - וזהו (בראשית מט, כד): מידי אביר יעקב". בשביל לתקן 'ידי המלאך' הנקרא 'אביר', צריך להשתמש ב'ידר' שהוא בחינת 'יעקב'. פי: "משם רועה אבן ישראל" (שם) - הינו: על-ידי ה'ידר' - נתתקן ה'אמונה' הנקרא 'רועה' - בבחינת: "ורעה אמונה" (תהלים לו, ג), וכשנתתקן ה'אמונה', נתתקן ה'ידיים' וכו'.

נב. כתב-יד רבנו ז"ל (השיך לח"א נא - הנדפס בסוף הספר) - "אבני שיש טהור" (תגינה יד). 'אבן' זה בחינת 'כח אב ובן פחדא' בתרגומו (על בראשית מט, כד): "משם רעה אבן ישראל". ו'שיש טהור' הוא בחינת וכו' (עין בפנים).

נג. ספר המדות, התנשאות ח"ב ד; זריזות ח"ב א - על-ידי 'זריזות', זוכה להיות 'רועה נאמן'. וסימן לדבר (משלי ו, ו): "לך אל נמלך עצל", וכתוב (בראשית מט, כד): "משם רעה אבן ישראל". [סופי-תבות: נמל"ה].

[ב'חיי-מוהר"ן' עז: שרף לאלף-בית החדש' שחבר בימי ילדותו [ספר המדות ח"ב הנ"ל]: על ידי זריזות, ננקל להיות 'פרנס-הדור' בגשמיות או ברוחניות. וסימן לדבר: 'לך אל נמלך עצל', על זה כתיב: 'משם רועה אבן ישראל' דהינו 'פרנס' - הינו: לזכות להתמנות להיות 'פרנס', זה עומד על 'זריזות' הנלמד מ'הנמלה', פי "משם רועה אבן ישראל". - וענין זה כבר נדפס ב'אלף-בית החדש' בלשון אחר - אך בסגנון זה שמעתי זה הענין מפיו הקדוש].

"בְּרַכַּת שְׂדֵים וְרַחֵם" (בראשית מט, כה)

נד. ח"א נט, ד - ועל-שם-זה נקרא 'פלליות הגידין' שהוא ה'ברית-קדש': 'שדי' - על-שם "ששדי ויורה כחץ" (רש"י בראשית מט, כה; נדה מג) 'לבנונית' ו'תקונים' לכל פרט ופרט כפי צרכו, ואפלו למקומות הצרים והדקים. פי יש מקומות צרים ודקים שאי אפשר לבוא לשם שום תקון, פי אם על-ידי 'תקון-הפללי', שהוא זורק לבנונית ותקונים גם למקומות הצרים והדקים.

"ולקדקד נזיר אחיו" (בראשית מט, כו)

נה. ח"ב פה - 'אגוזים' הנקראים 'לוזים', רומזים לבחינת 'לאה', שהיא בערף, שהיא נקבא ראשונה (ספר הלכותים להאר"ז"ל, פאן פפרשטן). ואחר-כך נכנסין לבית-המקדש, שהוא בחינת: "יעקב קראו בית-אל" (פסחים פח). וזהו שפרש רש"י (שופטים א, כד): "שדרף לוז נכנסין לבית-אל". - וזהו (ישעיה מ, א): "נחמו נחמו". שתי פעמים נחמו' גימטריא קדק"ד, שהוא בחינת ערף - שעליה נכנסין לבית-אל.

וזהו שלשה שבועות שהם עשרים-ואחד יום ש'בין-המצרים, וכנגדו באילן לוז. - בשביל זה נוהגין לאכל ביצה בסעודה המפסקת בתשעה-באב - פי הביצה נגמרת בעשרים ואחד יום, כמאמר חז"ל (בכורות ח. ועין שם בתוספות): "תרנגלת מולדת לעשרים ואחד יום וכו', וכנגדו באילן לוז".

וזהו העצם לוז שיש בערף אדם, שישאר אחר כליון הגוף, וממנו יתחדש בגין הגוף בשעת תחיית-המתים. וזהו עקר נחמותינו, בחינת "נחמו נחמו" כנ"ל, פי על הגוף נאמר (רות ג, י): "שכבי עד הבקר", שהוא עת התחיה. ונהנה בבקר והנה היא לאה" (בראשית כט, כח), הינו עצם לוז הנ"ל - שעליה נתיבנה הגוף.

ובשביל שכל פונתו של יעקב היה בשביל רחל - נאמר ב'בני רחל', דהינו 'יוסף': "ולקדקד נזיר אחיו" (בראשית מט, כו), וב'בנימין' כתיב: "ובין כתפיו שכו" (דברים לג, יב). רמז: שעל-ידי בחינת 'לאה' שהיא ראשונה, יכול לבוא לבחינת 'רחל'. 'קדקד' ו'כתפיו' זה בחינת 'לוז' הנ"ל. 'ערף' גימטריא ש"ג, ראשי-תבות: "שבת נחמו" - רמז להנ"ל.

"בנימין זאב יטרף" (בראשית מט, כז)

"בנימין בארעה תשרי שכנתא, ובאחסנתה יתבני מקדשא בצפרא" (תרגום אונקלוס) - "בית-המקדש נבנה בחלקו של בנימין" (יוסא יב. מגלה כו. זבחים נד. יח: ועוד)

נו. ח"א יז, ג"ד - התקון להכניע ולבטל כ'סילות השכל' - הוא על-ידי בחינת 'מזבח', בחינת 'אכילה בפשרות', פי "שלקנו של אדם מכפר במזבח" (פרכות נה). פי עקר יניקת ה'כסילות', דהינו ה'קלפות', הוא רק מבחינת 'מזבח' (זהר תרוקם קלט). ועל-כן אפלו אחר אכילת איש הכשר, בהכרח שיהיה לו 'בלבול הדעת' קצת אחר האכילה, מחמת ש'ניקת ה'כסילות' הוא משם. אך צריך שלא לתן חיות להקלפות, פי-אם כדי חיונו בצמצום ולא יותר.

אבל פשאוכל בזולל וסובא, שזה בחינת 'פגם המזבח' - אזי יונקים ה'קלפות', דהינו ה'כסילות', יותר מהראוי - ואזי מתגבר ה'כסילות' על השכל.

וזה בחינת (זבחים נג): "מזבח בחלקו של טורף". זה בחינת (תהלים קיא, ה): "טרף נתן ליראיו" - בחינת 'אכילה בכשרות', שעל-ידיה מכניעין וטורפין אותן, את ה'קלפות' וה'כסילות'. אבל על-ידי 'פגם המזבח', הינו 'פגם האכילה' - נותן פח לה'כסילות', ונעשה מ'טורף', 'טורף הדעת' שמתגבר על-ידיה כנ"ל.

ול'השלים' פגם המזבח, הוא על-ידי 'גרים' וכו' (עין בפנים). - וזה בחינת (במדבר כג, כד): "לא ישלב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה", ותרגומו: "ונכסי עממיא יירת". "יאכל טרף", זה בחינת 'שלמות המזבח', בחינת 'מזבח בחלקו של טורף' כנ"ל, וזה נעשה על-ידי: "ונכסי עממיא יירת", הינו על-ידי 'גרים', כמו שאמרו חז"ל (בבא-בבא מב. נג. קמט. ועוד) לענין 'ירשת הגר': "כל הקודם בנכסי הגר, זכה".

נז. ח"ב עז - דע: שכל אחד מישראל אפלו צדיק גדול, צריך שיהיה לו איזה צער בכל יום, וגם מי שדעתו יותר גדולה, צערו גדול ביותר וכו'. והמתקה הוא: על-ידי 'אכילה בקדשה' וב'יראת-שמים'. הינו: שעל-ידי 'אכילה בקדשה' - נעשה ה'מתקה' שלא יתגבר הצער ביותר חסוּשלוּם, וגם שלא יהיה נשתלשל מן הצער חסוּשלוּם, השתלשלות אל הסטרא-אחרא, שהיא 'דין קשה' חסוּשלוּם.

ועל-ידי-זה נעשה ה'פה' בבחינת 'קומת אדם', הינו: שעושה ומשים ה'פה' לבחינת 'קומת אדם'. פי מי שאין אכילתו בקדשה, אזי 'פיו' הוא בחינת 'בעל-חי' ממש. אבל פשאוכל בקדשה, אזי משים את ה'פה' ל'אדם' כנ"ל וכו'.

ובשכר זה שאוכל בקדשה וב'יראת-שמים, ועושה מה'פה' 'קומת אדם' - זוכה לעליה יותר גדולה, שנתעלה בחינת 'קומת אדם' הנ"ל, ונעשה בחינת 'אדם העליון', בחינת: "שכינה מדברת מתוך גרונו" וכו'.

ומה שנמתק הצער על-ידי 'אכילה בקדשה' - פי ה'השתלשלות' שנשתלשל ובה צער יותר גדול למי שהוא 'ברידעת' כנ"ל. פי זה בחינת 'מעברתא של תפלין', פי "ראשית חכמה יראת ה'" (תהלים קיא, י), ו"אם אין יראה אין חכמה" (אבות פ"ג מ"ז), ועל-כן כל מי שזוכה לאיזה 'חכמה ודעת', עובר עליו 'יראה' גם-כן, פי זה תלוי בזה.

וזה בחינת 'מעברתא של תפלין' - פי 'תפלין' הם בחינת 'מחין', וה'רצועה' היא בחינת 'יראה' וכו', וזה בחינת ה'רצועה' שעוברת בתוך ה'מעברתא של תפלין' - הינו: ש'ה'רצועה' שהיא ה'יראה', היא עוברת בתוך המחין והתפלין, פי "ראשית חכמה יראת ה'" כנ"ל.

ועל-כן כל איש ישראל שזוכה בכל יום לבחינת 'מחין' 'תפלין', עובר עליו 'יראה' גם-כן, בבחינת ה'רצועה' שעוברת ב'מעברתא של תפלין'. ומזה נשתלשל ובה לכל אחד איזה צער בכל יום. וכל מי שדעתו יותר גדולה, צערו יותר גדול, פי ה'צער' נשתלשל מן ה'יראה', וה'יראה' היא כפי 'המח והדעת' כנ"ל.

ויש צער שבא מ'יראה דקדשה'. אבל יש שנשתלשל חסוּשלוּם 'צער', מבחינת 'יראות הנפולות', רצועה בישא. אבל על-ידי 'אכילה בקדשה' - שאוכל בקדשה, וממשיך עליו ה'יראה דקדשה' בשעת האכילה - אזי על-ידי-זה הוא ממתיק הצער והדין הבא מ'רצועה בישא' - פי הוא ממשיך עליו ה'יראה דקדשה' - שעל-ידי-זה עולין ונמתקין ה'יראות הנפולות', שהם בחינת רצועה בישא.

זוהי בחינת (ימא יב. מגלה כו. זבחים נד. קיח: ועוד): "רצועה היתה יוצאה מחלקו של יהודה לחלקו של בנימין, ועל זה היה אותו צדיק מצטער בכל יום, ובקש לבלעה, וזכה ונעשה אשפוזכן לשכינה".

'בנימין' הוא בחינת ה'דעת', בחינת 'מחין', 'תפלין'. פי "בית המקדש בחלקו של בנימין" (שם), ו'בית המקדש' הוא בחינת ה'דעת' וכו'. 'יהודה' הוא בחינת 'מלכות', בחינת 'ראה'. וזהו: "רצועה" - הינו 'רצועה' הנ"ל, בחינת 'ראה', בחינת 'רצועה של תפלין'.

"שיוצאת מחלקו של יהודה, לחלקו של בנימין" - הינו: פי ה'רצועה' באה מבחינת: "חלקו של יהודה", מבחינת 'ראה'. "ונכנסת בחלקו של בנימין", הינו: בתוך ה'תפלין' 'מחין', בבחינת 'רצועה העוברת בהמערבא של תפלין' כנ"ל.

וזהו: "ועל זה היה אותו צדיק מצטער בכל יום" - פי מזאת ה'רצועה', בא הצער בכל יום לכל אחד מישוראל, ובפרט להצדיק שדעתו יותר גדולה כנ"ל.

וזהו: "ובקש לבלעו" - הינו: שהיה מבקש ומחפש תמיד לתקן ולהמתיק הצער הבא מ'רצועה' הנ"ל, על-ידי האכילה כנ"ל. "וזכה ונעשה אשפוזכן לשכינה" - הינו: שזכה להמתיק הצער על-ידי האכילה בקדשה וביראת-שמים כנ"ל. "ועל-ידיה נעשה אשפוזכן לשכינה" - הינו: שנעשה ה'פה' בבחינת 'קומת אדם'. וזה בחינת 'אשפיזא' וכו' (עין בפנים).

וזהו: "ונעשה אשפוזכן לשכינה" - פי על-ידי ההמתקה הנ"ל על-ידי 'אכילה בקדשה' כנ"ל, שעל-ידיה זוכה לעשות מה'פה', בחינת 'אדם' כנ"ל - זוכה אחר-כך לבחינת 'אדם העליון', בחינת: "שכינה מדברת מתוך גרונו". וזהו: "ונעשה אשפוזכן לשכינה" - שזכה לבחינת: "שכינה מדברת מתוך גרונו" כנ"ל.

"כל אלה שבטי ישראל שנים עשר" (בראשית מט, כח) - ענין "ב שבטים" -

נח. ח"א ט, ב; ח"א קיב - ענין 'נוסחאות התפלה': פי יש שנים-עשר שבטים, כנגד שנים-עשר מזלות (שמות-רבה טו, ה; תקוני-זהר לו, נט), ו"כל שבט יש לו נסחא מיוחד ושער מיוחד לכנס דרוך שם תפלתו" (שער-הפניות, דרושי עלינו לשבח א), וכל שבט מעורר בתפלתו פח מזלו שבשנים-עשר מזלות, והמזל מאיר למטה ומגדל הצמח ושאר דבריו הצריכים אליו. וצריך להעלות תפלתו לשער השבט' שלו, פי אם יגיע לשער שבט' אחר, לא יוכל לעלות. וצריך לזה זכות גדול, שיזכה אדם להעלות תפלתו דרוך שער השיף לשבטו.

נט. ח"א לו, ג - בשמקבל עליו 'על מלכות שמים' בקריאת-שמע', בפסוקים 'שמע וברוך שם' - כולל נשמתו ב"ב שבטי ירה. פי בשני פסוקים אלו, יש י"ב תבות נגד י"ב שבטי ירה, ומ"ט אותיות כנגד מ"ט אותיות שבשמות שבטי ירה. ומפריש נשמתו מנשמת ערב-רב, הבאים מאשה זונה, שפחה בישא, שהיא בבחינת (בראשית טז, ח): "מפני שרי גברתי אנכי ברחתי", שהתאוה בורחת ונפרדת ממנה.

פ. ח"ב נג - המ"ט שערי תשובה, הם בחינת מ"ט אותיות שיש בשמות שנים-עשר שבטי ירה, פי כל שער ושער יש לו אות מ"ט אותיות השבטים. ועקר הדפכות שנים-עשר שבטי ירה, שהם מ"ט אותיות, שהם בחינות מ"ט שערי תשובה, היה ב'מצרים', שהוא בחינת 'מצר הגרון', שהוא בחינת 'תשובה עלאה' (פתחי תורתך, ל). ועל-כן אחר שנגדכו שם במצרים וזכו לצאת משם, ספרו מ"ט ימי הספירה, שהם כנגד מ"ט שערי תשובה, שהם בחינת מ"ט אותיות הנ"ל. וביום החמשים, אז: "וירד ה' על הר סיני" (שמות יט, כ) - זה בחינת ה'תשובה' של השם-יתברך בעצמו כפיכול, בחינת 'שער החמשים'.

"וזאת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם" (בראשית מט, כח)

פא. ח"א יט, ג - גדל יקר הערך של 'לשון-הקדש' - שבו נברא העולם - כמאמר חז"ל (בראשית-רבה יח, ד - על בראשית ב, כג): "לזאת יקרא אשה, פי מאיש לקחה זאת" - 'לשון נופל על לשון, מכאן שנברא העולם בלשון הקדש'. - וזה בחינת 'תורה', בחינת (תהלים יט, א): "ולילה ללילה יתורה" - הינו בחינת ה'דבור של לשון-הקדש', שבו נברא העולם. וזה בחינת: "לזאת יקרא אשה" - הינו ה'דבור', כמו (בראשית מט, כח): "וזאת אשר דבר להם".

פב. ח"א לח, ב - נמצא לעיל בפסוק (בראשית מט, יא): "אסרי לגפן עירה".

"ויכל יעקב לצות את בניו" (בראשית מט, לג)

פג. ח"י מוהר"ן שצה - וכן 'יעקב' היה גס-פן עוסק בזה לקרב 'בני-הנעורים' להשם-יתברך, וחבר כמה אלפים ספרים בענין ה'אמונה', פי הוא חבר ספרים הרבה מאד בענין ה'אמונה הקדושה', גזמאות ספרים. והוא למד עם כל בניו דרכי ה'אמונה הקדושה', פי היו בלם צדיקים. אך אף-על-פי-כן חקר בדעתו למי למסר כל חכמתו, עד שמסר כל חכמתו ללוי, ולכלם מסר דאשי-פרקים'. ועל-כן 'שבט לוי' היו דבוקים וחזקים בה'אמונה הקדושה' יותר מכלם, ועל-כן לא טעו בעגל, וגם לא היה עליהם שום עבודת מצרים.

"ויאסף רגליו אל המטה, ויגוע ויאסף אל עמיו" (בראשית מט, לג) - "יעקב אבינו לא מת" (תענית ה: זהר ורחי רנ:)

פד. ח"א טו, ב - נמצא לעיל בפסוק (בראשית מט, כב): "ואני נתתי לך שכס וגו'".

פה. ח"א מז - ועל פן נקראת 'ארץ ישראל': "ארץ החיים" (זהר וברא קטו, ועוד) - פי השפעתה ממדת 'יעקב', שנאמר עליו: יעקב אבינו לא מת" (תענית ה: זהר ורחי רנ:)

"ויעש לאביו אבל שבעת ימים" (בראשית נ, י) - ענין 'אבלות שבעה ימים' -

פו. ח"א נא - וזה בחינת 'שבעת ימי אבלות' רחמנא-לצלן, שמתאבלין עליו על שנסתלק נשמתו - כדי שיעלה נשמתו לאור-הפנים, בחינת 'מקיפין', על-ידי שבעה ימים אלו.

"וַיֹּאמְרוּ הֲנֵנוּ לָךְ לְעֹבְדִים" (בראשית נ, יח)

סז. ח"ב א, י - יש שלש עבודות שמפסידין עבודות התפלה, והם שלש מדות. א. אל תהי בו לכל אדם (אבות פ"ד מ"ג), שלא לבזות שום אדם. ב. עבודה זרה וקלקול האמונה. ג. שמירת הברית. כי כל שלש מדות אלו, הם בחינת עבודות דסטרא אחרא, ומפסידין עבודת התפלה.

בזוי אנשים הוא בחינת עבודה - כמו שמצינו באחי יוסף, על שבזו אותו ולא האמינו שהוא יהיה מלך, נפלו לבחינת עבודות, ואמרו לו: "הננו לך לעבדים" (בראשית נ, יח). - עבודה זרה וכו'. שמירת הברית וכו'.

"ועתה אל תיראו אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם" (בראשית נ, כא)

"יוסף גמלו אותו אחיו רעה ובקשו להורגו, וכשבאו לידו גמלם טובה" (פסיקתא רבתי ל)

סח. ספורי מעשיות, מעשה י מבערגער ועני - שאלו ה'קיסר' (מבחוור שהיה בן הבערגער): "השמעת מאותו הקיסר? - השיב לו: "ששמעי! - שאל אותו על ה'פת-תאר' אם שמע ממנה? - השיב לו גם-כן: "הן! - והתחיל הבחור להתרגז ואמר: "זה הרוצח!" (הינו אותו הקיסר הנ"ל שדברו ממנו, כי הוא לא ידע שזה שמדבר עמו הוא הקיסר בעצמו. והיה הבחור אומר בכעס בחורק בשניו עליו ואמר בכעס: "זה הרוצח!").

ושאלו (הינו זה הקיסר שנדמה לאיש אחר, שאל להבחור): "מפני מה הוא רוצח?!" - השיב לו: "בשביל אכזריות שלו וגסותו באתי לכאן!" - שאלו: "ואיך?!" - וישב עצמו הבחור: "שבכאן אין לו ממי להתירא!" - והגיד לו וספר לו כל אותו המאדע שעבר עליו. שאלו: "אם היה זה הקיסר בא לידך, היית נוקם בו עכשו?!" - השיב לו: "לאו" (פי הוא היה רחמן!) אדרבא הייתי מפרנסו כמו שאני מפרנס אותך!"

"וַיִּנְחַם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל לִבָּם" (בראשית נ, כא)

"דְּבָרִים הַמְתַקְּלִים עַל הַלֵּב"

(רש"י; [בראשית רבה ק, ט - דברים שהן מנחמין את הלב])

סט. ח"א לד, ח - וזהו כשנולד יוסף הצדיק, אמרה רחל (בראשית ל, כג): "אסף אלקים את הרפתי" - פי כשנתגלה ה'נקדה' ששם אהבה הקדושה - אזי נתבטל ה'חרפות', הינו ערלת לב, הינו אהבות רעות.

וזה שכתוב אצל יוסף (שם מה, יב): "כי פי המדבר אליכם; ופרש רש"י: "כפי פן לבי" - הינו: שהאיר ה'נקדה' שלו ב'נא'ו' [לב] שלו וכו'. - וכתוב בו (שם נ, כא): "וידבר על לבם", פרש רש"י: "דברים המתישבין על הלב!" - הינו: שהאיר ה'נקדה' כלליות' שלו, ב'לב כל ישראל'.

ע. ח"ב ב, ה - [הצדיק מנחם ומשמח הכל מן העצבות] - "זה ינחמנו ממששנו ומעצבון ידינו" (בראשית ה, כט), "ניחא דעלאין ותתאין" (בראשית רבה ל, ה; זהו בראשית מז: נח); שהוא מנחם ומשמח הכל מן העצבות, בחינת: "זה ינחמנו" וכו'.

הלימוד בגליון הזה
יהא לע"נ הרבנית הצדקנית
מרת חנה מלכה בר משה ע"ה
נלב"ע ביום י"ב טבת תשס"ה לפ"ק

